

Erasmus+

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Prof ESus.eu
discovering a sustainable mindset
for a future-oriented lifestyle

**ProfESus-monimuotokurssin
opetussuunnitelma
(8 ECTS-/ECVET-opintopistettä):**

**Vastuullisen
ajattelutavan
omaksuminen**
tulevaisuussuuntautuneille
kotitalous- ja palvelualojen
ammattilaisille

Erasmus+

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

CISME
Cooperatives

Erasmus+

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Sisällys

Lyhenteet.....	3
1. Kenelle kurssi on tarkoitettu	3
2. Arviointimenettely	3
2.1. Mitä kurssin läpäisemiseen vaaditaan?	3
2.2. Määräpäivät? Aiheutuuko myöhässä palautetusta työstä seuraamuksia?	4
2.3. Voiko samaan tehtävään vastata uudestaan?	4
3. Osaamisalueet	4
3.1. Pääsyvaatimukset	5
3.2. Suoritusjärjestys	5
3.3. Moduuleista ja niiden osista saatavat opintopisteet	5
3.4. Moduulirakenne	5
3.5. Moduulikaavio (taulukko)	6
3.6. Moduulien kuvaukset	7
Lähteet.....	15
Liite	16
Tekijät ja yhteystiedot.....	18

Erasmus+

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

CISME
Cooperativa

Lyhenteet

PPh – presence- phase (lähiopetusosuus)

Oph – online- phase (verkko-opiskeluosuus)

ECTS – European Credit Transfer System (eurooppalainen opintasuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmä)

ECVET – European Credit System for Vocational Education and Training

(ammattillisen koulutuksen eurooppalainen opintasuoritusten siirtojärjestelmä)

CSCT – Curriculum, Sustainable development, Competences, Teacher training (opetussuunnitelma, kestävä kehitys, osaaminen, opettajien koulutus)

UNECE – United Nations Economic Commission for Europe (Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomissio)

1. Kenelle kurssi on tarkoitettu

ProfESus-hankkeen tavoitteena on kehittää kotitalousalan opettajille, kouluttajille ja valmentajille yritys- ja muuhun toimintaan liittyvää monimuotokurssia.

Mitä **kestävän kehityksen mukainen oppiminen** tarkoittaa?

- Opitaan kestävästä kehityksestä **varten**: mahdollistetaan oman toiminnan muutos ja edistetään (tietoon ja taitoon perustuvia) toiminta- ja ajattelutapoja.
- **Oppiminen on osa** kestävästä kehityksestä: kehitetään kriittistä ajattelua. Testataan kestävästä kehityksestä koskevia ideoita ja tarkastellaan kestävästä kehityksestä mukaiseen elämään luontaisesti sisältyviä ristiriitaisuuksia (Vare & Scott, 2007).

Tieto kestävästä kehityksestä ja vastuullisuudesta ilman tietoa mahdollisista toimintatavoista voi johtaa turhaantumiseen ja stressaantumiseen. **Vastuullisuustietoisen kouluttajan** tehtävänä on jatkuvasti seurata nykytilan ja tavoitetilan välistä etäisyyttä ja pohtia, miten voidaan päästä lähemmäs ihannetilaa. Tämän opetussuunnitelman kokonaistavoitteena on jatkuva pedagoginen mukauttaminen ja parantaminen opiskelijoiden aktiivisen vastuullisen ajattelutavan edistämiseksi työpaikoilla. Opetussuunnitelma on laadittu niin yleisluontoiseksi, että se sopii eri ammattialoille, mutta samalla niin yksityiskohtaiseksi, että se auttaa opiskelijoita löytämään oman vastuullisen ajattelutapansa.

2. Arviointimenettely

2.1. Mitä kurssin läpäisemiseen vaaditaan?

Kurssin läpäisemiseksi on suoritettava vähintään 80 prosenttia lähiopetusosuudesta ja 80 prosenttia verkkotehtävistä.

Lähiopetus

Kun olet ilmoittautunut monimuotokurssille, sinun on osallistuttava myös kaikkiin lähiopetusosuuden toimintoihin.

Verkko-opiskelu

Kaikki kurssin Moodle-ympäristössä olevat videot, tekstit, tehtävät ja kokeet ovat käytettävissäsi, kun olet ilmoittautunut kurssille. Saat palautetta työskentelystäsi vertaismentoroinnin kautta. Vertaismentorointi alkaa jakson alettua. Videoiden, tekstien ja harjoitustehtävien avulla voit valmistautua tehtäviin.

2.2. Määräpäivät? Aiheutuuko myöhässä palautetusta työstä seuraamuksia?

Jokaiseen jaksoon liittyy viitteellisiä määräpäiviä, joiden avulla voit aikatauluttaa. Koevastausten myöhässä lähettäminen ei haittaa. Jos teet tehtävän myöhässä, palaute voi kuitenkin jäädä saamatta, sillä kurssin mentorit yleensä käsittelevät tehtävät kolmen päivän kuluessa määräpäivästä.

2.3. Voiko samaan haasteeseen vastata uudestaan?

Kyllä. Voit aina yrittää uudelleen. Mentori selittää tehtävän puutteet kommentissaan. Osallistuja voi päättää jatkaako työskentelyä, kunnes tavoitteet on saavutettu.

3. Osaamisalueet

”Osaaminen on tietojen soveltamista omaan toimintaansa arvojen mukaisella tavalla.”

Kokonaisosaaminen jakautuu kolmeen pääalueeseen (taulukko 1):

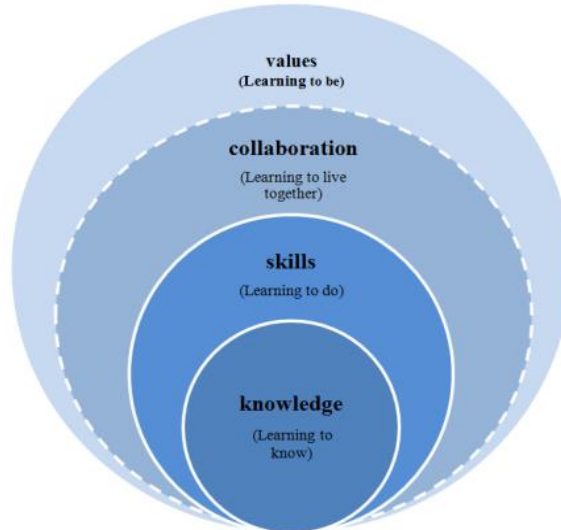
Taulukko 1

Ammatillisten opettajien osaamisen pääalueet

CSCT-hanke 2008	UNECE 2011
Opetus	Muutoksen aikaansaaminen (ihmiset, pedagogiikka ja koulutusjärjestelmät)
Pohdinta/visiointi	Muutoksen visiointi (menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus)
Verkostoituminen	Kokonaisvaltainen näkökulma (integroiva ajattelu ja käytäntö)

Rivejä vertaamalla havaitaan merkittävimmät samankaltaisuudet kahden esitetyn kolmiosaisen kokonaisuuden välillä.

UNECE-viitekehyksessä jokainen kolmesta tiedon alueesta sisältää neljä erilaista tapaa tietää.

Kuvio 1. Tietämisen tavat.

UNECE-viitekehyksen yksittäiset osaamisalueet esitetään liitteessä 1.

Monimuoto-opiskeluna toteutettava kurssi keskittyy lihavoituihin osaamisalueisiin, joiden avulla opettajat, valmentajat ja kouluttajat pystyvät kehittämään omien oppilaidensa vastuullista ajattelutapaa (katso liite 1).

3.1. Pääsyaatimukset

Tätä ammattilaisille tarkoitettua monimuotokurssia tarjotaan yliopistoissa ja korkeakouluissa. Kohderyhmänä ovat kotitalousopettajat, -kouluttajat ja -valmentajat sekä palveluyritykset (elintarvikkeiden valmistus ja turvallisuus, tekstiilien ja kotitalouden puhtaanapito, kodin laitteet, palvelut). Täytät pääsyaatimukset, jos työnkuvasi on sopiva (kotitalouden palvelualoihin liittyvä opetustyö) ja olet valmis sitoutumaan kurssin suorittamiseen.

3.2. Suoritusjärjestys

Kohdassa 3.1 mainittua työnkuvaa ja sitoutumista lukuun ottamatta kurssille ei ole mitään edeltäviä vaatimuksia. Moduulit voi kuitenkin suorittaa vain numerojärjestyksessä. Et siis esimerkiksi voi aloittaa moduulista 4 ja suorittaa muita moduuleita järjestyksessä 2, 1 ja 3.

3.3. Moduuleista ja niiden osista saatavat opintopisteet

Työmäärä perustuu ECTS-opintopisteisiin (1 ECTS-piste vastaa 25–30 tunnin työpanosta ECVET-opintopisteiden tavoin).

3.4. Moduulirakenne

Monimuotototeutus mahdollistaa joustavan ajankäytön hallinnan, vaivattoman yhteydenpidon kurssin osallistujien välillä sekä kansainvälisen verkostoitumisen osallistujien kesken.

Monimuotokurssi, jonka laajuus on kahdeksan opintopistettä (ECVET-/ECTS), koostuu neljästä

Sivu 5/18

moduulista (80 tunnin lähiopetusosuus ja 125 tunnin verkko-opiskeluosuus, johon sisältyy 70 tuntia itseopiskelumateriaaleja ja 55 tuntia muuta verkko-opiskelua).

- **Moduuli 1:** Kohti vastuullista ajattelutapaa (1,5 ECVET-opintopistettä, 40 tuntia): 5 päivän lähiopetusosuus
- **Moduuli 2:** Kouluttaminen vastuullisuuteen – sopivan pedagogiikan ja strategioiden löytäminen (3 ECVET-opintopistettä, 75 tuntia): verkko-opintoja ensimmäisellä lukukaudella
- **Moduuli 3:** Vastuullisuuden opettaminen – oppimisen suunnittelu, toteutus ja arviointi (2 ECVET-opintopistettä, 50 tuntia): itseopiskelua ja verkko-opintoja toisella lukukaudella
- **Moduuli 4:** Opetusprosessien arviointi sekä kestävien ja vastuullisten tulevaisuudenkuvien visiointi (1,5 ECVET-opintopistettä, 40 tuntia): 5 päivän lähiopetusosuus.

3.5. Moduulikaavio

Taulukko 2

Moduulikaavio

Lähiopetus						Verkko-opiskelu					
Moduuli 1			Moduuli 4			Moduuli 2			Moduuli 3		
1,5 ECTS/EC VET	40 h	Lukuk. 1 5 päivää	1,5 ECTS/EC VET	40 h	Lukuk. 2 5 päivää	3 ECTS/E CVET	75 h	Lukuk. 1	2 ECTS/E CVET	50 h	Lukuk. 2
moduuli 1 + moduuli 4 = 3 ECVET-opintopistettä / 80 h						moduuli 2 + moduuli 3 = 5 ECVET-opintopistettä / 125 h					

3.6. Moduulien kuvaukset

Taulukko 3

Moduulien kuvaukset

<i>Moduuli 1</i>	Kohti vastuullista ajattelutapaa			
<i>Laji</i> Lähiopetus (PPh)	<i>Lukukausi</i> 1	<i>Vaatimukset</i> –	<i>Kieli</i> englanti	<i>Suorituspaikka</i>
1,5 ECTS/ECVET	yksi viikko 5 päivää	<i>Tunteja yhteensä</i> 40	<i>Ohjatut tunnit</i> 40	<i>Työskentelytunnit</i> 40

Yleiskuvaus:

Moduuli 1 perustuu vihreän pedagogiikan käsitteeseen ja UNECE:n mukaisiin vastuullisuuden osaamisalueisiin.

Oppimisstrategia perustuu ProfESus-hankkeen mukaiseen vastuullisen ajattelutavan kehityspolkuun ("The ProfESus Pathway of Discovering a Sustainable Mindset"). Siihen sisältyy seuraavaa: oppijakeskeiset menetelmät, aktiiviset oppijat, erilaiset menetelmät ja työkalut, oppiminen ristiriitojen avulla, tilanneoppiminen (tapauskuvaukset, skenaariot, kertomukset), erilaiset oppimisympäristöt.

Ensimmäisen viikon rakenne perustuu *vihreän pedagogiikan* käsitteen mukaisiin vaiheisiin, joiden mukaan vastuullisen ajattelutavan kehittyminen sisältää

- tietoisien ärsyttämisen
- henkilökohtaisen tyrmistyksen
- hämmennyksen herättämisen (ajattelutavan laajentamiseksi)
- tietoisuuden muodostumisen
- kestävän kehityksen koulutukseen motivoitumisen avulla.

Lisäksi perustana ovat kestävän kehityksen avainosaamisalueet: yhteistoiminta, järjestelmäajattelu, strateginen ajattelu, kriittinen ajattelu, arvoajattelu ja tulevaisuusajattelu.

Ensimmäisenä tavoitteena on motivoida osanottajat kestävään kehitykseen keskustelemalla ja hankkimalla kokemuksia kestävästä ja vastuullisista tulevaisuudenkuvista sekä tavoistamme ajatella, elää ja työskennellä niin paikallisesti kuin globaalistikin. Toisena painopisteenä on innovatiivinen näkökulma, joka yhdistää *vihreän pedagogiikkaan* perustuvat ammatillisen koulutuksen vastuulliset osaamisalueet nykyaikaisiin koulutuksen teorioihin, menetelmiin ja välineisiin.

Osanottajat voivat muodostaa kansainvälisiä opiskeluryhmiä ja kehittää pysyviä yhteyksiä tiedonvaihtoa ja yhteistä ongelmanratkaisua varten. Monimuotokurssin verkko-osuudessa osanottajat opettelevat käyttämään ja hallitsemaan tarvittavia digitaalisia työkaluja.

Osanottajat perehtyvät myös esimerkkeihin parhaista käytännöistä vierailemalla kotitalouksissa, kotitalousalan palvelu yrityksissä sekä yhteisöissä.

Sisältö

- innovatiivinen opetus ja koulutus tulevaisuudessa
- tapaustutkimukset ja yritykset
- vastuullisen ajattelutavan opettaminen
- innovatiivinen verkko-oppiminen
- ”Globaalit haasteet, paikalliset ratkaisut”
- kestävän kehityksen koulutus.

Oppimistulokset ja osaaminen:

Osaamisalueet 2, 3, 5, 6, 29, 33 (katso liite 1):

Oppia tietämään

Kouluttaja...

- (2) ymmärtää, miten luonnon, yhteiskunnan ja talouden järjestelmät toimivat ja miten ne liittyvät toisiinsa
- (3) ymmärtää nykyisen sukupolven keskinäisten suhteiden sekä eri sukupolvien, rikkaiden ja köyhien sekä ihmisten ja luonnon välisten suhteiden riippuvuuden toisistaan
- (5) osaa kuvata kestävien tulevaisuudenkuvien ja ajattelu-, elin- ja työtapojemme välisissä yhteyksissä
- (6) osaa arvioida omaa ajatteluaan ja toimintaansa suhteessa kestävään kehitykseen.

Oppia yhdessäoloon

Kouluttaja kykenee yhteistyöhön, joka...

- (29) edistää keskustelua tulevaisuuden vaihtoehtoista.

Oppia olemaan

Kouluttaja...

- (33) on motivoitunut tukemaan muita ihmisiä ja heidän sosiaalista sekä luonnollista ympäristöään paikallisesti ja maailmanlaajuisesti.

Opetus- ja oppimismenetelmät:

- interaktiiviset ja osallistuvat lähestymistavat, kuten *World café*, roolipelit ja *Gallery walk*
- interaktiiviset käytännön harjoitukset, joihin liittyy pienryhmäkeskusteluja ja kokoontumisia
- tutustumiskäynnit ja oppiminen tapauskuvausten avulla
- luennot
- oppimispäiväkirja.

Hyväksytty suoritus:

Läsnäolo – 100 % (poikkeustapauksessa 80 %).

Suorituskriteerien täytyminen, läsnäolon perusteella (100 % tai 80 %)

tai

Arvostelukriteerien täytyminen, perusteena vastuullisen ajattelutavan arviointi ProfESus-hankkeessa (”The ProfESus Assessment of a Sustainable Mindset”)

Moduuli 2	Kouluttaminen vastuullisuuteen – sopivan pedagogiikan ja strategioiden löytäminen			
<i>Laji</i> Verkko-opinto (Oph)	<i>Lukukausi</i> 1	<i>Vaatimukset</i> Moduuli 1	<i>Kieli</i> englanti	<i>Suorituspaikka</i> verkko
3 ECTS- /ECVET- opintopistettä	4 kuukautta / 75 tuntia	<i>Tunteja yhteensä</i> 75	<i>Ohjatut tunnit</i> X	<i>Työskentelytunti</i> <i>t</i> 75–90

Yleiskuvaus:

Moduuli 2 perustuu moduulissa 1 esitellyille peruseriaatteille.

Moduuli 2 koostuu seitsemästä osiosta. Kukin osio alkaa yleiskatsauksella, jossa käsitellään osioon liittyvät pää- ja lisäaineistot. Jokaisessa osiossa on kolme haastetta (tehtävää).

Ensimmäinen haaste (tehtävä) liittyy aina osallistujien ammatilliseen tai henkilökohtaiseen edistymiseen. Toinen haaste (tehtävä) keskittyy luokkahuonetyöskentelyn sekä opiskelijoihin ja kollegoihin liittyviin haasteisiin. Kolmas haaste (tehtävä) liittyy aina tapauskuvaukseen.

Osioiden päätteeksi osallistujia pyydetään päivittämään oppimispäiväkirjojaan ja laatimaan luettelo oppimistaan asioista. Osallistujilla on käytettävissään tarvittavat resurssit ja ehdotetut kehittämistoiminnot omatoimiseen oppimisen organisointiin. Tukena heillä on vertaisarviointi ja -mentorointi (moduuli 1:ssä muodostettujen ryhmien mukaisesti).

Moduuli 2:n materiaalit ovat saatavilla kolme viikkoa ennen kutakin määräpäivää. Tämä lisää joustavuutta sekä mahdollisuuksia suunnitella esimerkiksi tapaamisia sidosryhmien kanssa. Kurssin vetäjä antaa kustakin osiosta vuoron perään yhteenvetokommentteja.

Sisältö

Seuraavassa luetellaan pääaiheet ja annetaan joitakin esimerkkejä työvälaineistä, joita osanottajat saavat kokeilla:

- vastuullisuuden pedagogiikka, esim. vastuullisuusbingo
- vastuullisuuden työvälaineet, esim. oppituntisuunnitelman malli, oppitunnin kriteerit
- tulevaisuusajattelu, esim. takaisin tulevaisuudesta -ennakointi (backcasting), visiointi, skenaariot
- järjestelmäajattelu, esim. järjestelmäkaaviot
- strateginen ajattelu, esim. kestävä kehityksen tavoitteet
- arvoajattelu, esim. neliömalli (foursquare protocol)
- yhteistyö, esim. yhteyksien luominen sidosryhmiin.

Oppimistulokset ja osaaminen:

Osaamisalueet 1, 10, 17, 18, 19, 23, 32, 37 (liite 1):

Oppia tietämään

Kouluttaja ymmärtää...

- (1) järjestelmäajattelun perusteet
- (10) ongelmanasettelun, kriittisen pohdinnan, visioinnin ja luovan ajattelun merkityksen suunniteltaessa tulevaisuutta ja muutosta
- (17) miten osallistuminen tosielämän ongelmien ratkaisemiseen parantaa oppimistuloksia ja antaa oppijoille vaikutusmahdollisuuksia.

Oppia yhdessäoloon

Kouluttaja pystyy...

- (18) luomaan mahdollisuuksia eri tieteenalojen, paikkojen, kulttuurien ja sukupolvien ideoiden sekä kokemusten jakamiseen ilman ennakkoluuloja ja -käsityksiä
- (19) tarkastelemaan ongelmia, jännitteitä ja konflikteja eri näkökulmista
- (23) mahdollistamaan eri päätösten ja toimenpiteiden mahdollisten seurausten arvioinnin.

Oppia olemaan

Kouluttaja...

- (32) pystyy yhdistämään eri tieteenalat, kulttuurit ja näkökulmat, kuten paikallisväestön tietämyksen ja maailmankuvan
- (37) on kriittisesti pohtiva toimija.

Opetus- ja oppimismenetelmät:

- rakenteinen verkko-oppiminen (esim. avoimien opintoressurssien käyttö)
- tapauskuvausharjoitukset
- opettajan ammatillinen kehitys
- pedagogiset harjoitukset
- ryhmäkeskustelut ja kokoontumiset verkossa
- portfolion kokoaminen
- oppimispäiväkirja
- multimediaresurssien käyttö
- keskustelut kurssin ulkopuolisten henkilöiden kanssa: kollegat organisaatioissa, opiskelijat
- käytännön tehtävät: jätteen viikko (Zero Waste week).

Hyväksytty suoritus:

Kaikkien verkkotehtävien suorittaminen (poikkeustapauksessa 80 %).

Moduuli 3	Vastuullisuuden opettaminen – oppimisen suunnittelu, toteutus ja arviointi			
<i>Laji</i> Verkko-opetus (Oph)	<i>Lukukausi</i> 2	<i>Vaatimukset</i> Moduulit 1 ja 2	<i>Kieli</i> englanti	<i>Suorituspaikka</i> verkko
2 ECTS- /ECVET- opintopistettä	4 kuukautta / 50 tuntia	<i>Tunteja yhteensä</i> 50	<i>Ohjatut tunnit</i> X	<i>Työskentelytunnit</i> 50–60

Yleiskuvaus:

Moduulissa kukin osallistuja laatii tuntisuunnitelman, jossa otetaan huomioon kaikki tarpeelliset oppijoiden vastuullisen ajattelutavan omaksumista tukevat osa-alueet. Tuntisuunnitelman kriittisen tarkastelun ja parannusten jälkeen oppitunti (-tunnit) toteutetaan ja arvioidaan. Arviointi perustuu vastuullisen ajattelutavan kehittymistä ammatillisessa koulutuksessa tukeviin asianomaisiin kriteereihin.

Tämä toteutetaan

- vuorovaikutuksen
- keskustelun
- pohdinnan
- palautteen avulla.

Seuraavassa luetellaan tärkeimmät aihealueet. Niissä kerrataan moduuli 2:n aiheita mutta tällä kertaa yksityiskohtaiseen yksilölliseen tuntisuunnitelmaan sovellettuna:

- vastuullisuuden pedagogiikka
- tulevaisuuteen suuntautuminen
- strateginen ajattelu
- kriittinen ajattelu
- järjestelmäajattelu
- arvoajattelu
- yhteistyö.

Sisältö

Suunnittelu:

- ✓ tapausten tunnistaminen
- ✓ analyysi
- ✓ valinta.

Toiminta:

- ✓ kehitys
- ✓ seuranta.

Havainnointi:

- ✓ tarkkailu
- ✓ arviointi.

Tuntisuunnitelman ja oppimateriaalien pohdinta ja viimeistely.

Oppimistulokset ja osaaminen:

Osaamisalueet 14, 15, 25, 31, 38, 39 (liite 1):

Oppia tietämään

Kouluttaja ymmärtää...

- (14) miksi koulutus- ja oppimistapoja täytyy muuttaa
- (15) miksi on tärkeää valmistaa oppijat kohtaamaan uusia haasteita.

Oppia tekemään

Kouluttaja pystyy...

- (20) yhdistämään oppijat heidän paikallisiin ja globaaleihin vaikutuspiireihinsä
- (25) mahdollistamaan osallistavan ja oppijakeskeisen koulutuksen, joka kehittää kriittistä ajattelua ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppia yhdessäoloon

Kouluttaja kykenee yhteistyöhön, joka...

- (31) auttaa oppijoita selventämään omaa ja muiden maailmankuvaa keskustelun avulla ja tunnistamaan vaihtoehtoisten viitekehysten olemassaolo.

Oppia olemaan

Kouluttaja...

- (38) inspiroi luovuuteen ja innovointiin
- (39) sitoutuu oppijoihin positiivisia suhteita edistävällä tavalla.

Opetus- ja oppimismenetelmät:

- toimintatutkimus
- vertaismentorointi
- vertaisarviointi
- pohdinta
- itsearviointi
- ryhmätyöskentely
- oppimispäiväkirja.

Hyväksytyt suoritukset:

Yksityiskohtaisen yksilöllisen tuntisuunnitelman laadinta, toteutus ja arviointi.

Koko prosessin dokumentointi oppimispäiväkirjaan.

Vertaisarviointi ryhmässä (vähintään kaksi).

Tuntisuunnitelman lopullinen versio.

Moduuli 4	Opetusprosessien arviointi sekä kestävien ja vastuullisten tulevaisuudenkuvien visiointi			
<i>Laji</i> Lähiopetus (PPh)	<i>Lukukausi</i> 2	<i>Vaatimukset</i> Moduulit 1, 2 ja 3	<i>Kieli</i> englanti	<i>Suorituspaikka</i>
1,5 ECTS-/ECVET-opintopistettä	yksi viikko 5 päivää	<i>Tunteja yhteensä</i> 40	<i>Ohjatut tunnit</i> 40	<i>Työskentelytunti</i> <i>t</i> 40

Yleiskuvaus:

Moduuli 4 perustuu vihreän pedagogiikan käsitteeseen ja UNECE:n mukaisiin vastuullisuuden osaamisalueisiin. Oppimisstrategia perustuu ProfESus-hankkeen mukaiseen vastuullisen ajattelutavan kehityspolkuun ("The ProfESus Pathway of Discovering a Sustainable Mindset"). Siihen sisältyy seuraavaa: oppijakeskeiset menetelmät, aktiiviset oppijat, erilaiset menetelmät ja työkalut, oppiminen ristiriitojen avulla, tilanneoppiminen (tapauskuvaukset, skenaariot, kertomukset), erilaiset oppimisympäristöt.

Viikon rakenne perustuu *vihreän pedagogiikan* käsitteen mukaisiin vaiheisiin, jolloin vastuullisen ajattelutavan kehittyminen sisältää

- tietoisien ärsyttämisen
- henkilökohtaisen tyrmistyksen
- hämmennyksen herättämisen (ajattelutavan laajentamiseksi)
- tietoisuuden muodostumisen
- kestävän kehityksen koulutukseen motivoitumisen avulla.

Lisäksi perustana ovat kestävän kehityksen avainosaamisalueet: yhteistoiminta, järjestelmäajattelu, strateginen ajattelu, kriittinen ajattelu, arvoajattelu ja tulevaisuusajattelu.

Kurssilaiset esittelevät yksilölliset tuntisuunnitelmat. Seuraavassa vaiheessa kurssilaiset keskustelevat ryhmissä kunkin toteutetun tuntisuunnitelman tuottamista havainnoista.

Kouluttaja oppii visioimaan kestävää ja vastuullista tulevaisuutta.

Osallistujat arvioivat oppimiskokemuksiaan ja kehittävät opetussuunnitelman ja monimuotokurssin parannusehdotuksia. Tärkeän näkökulman muodostavat myös erilaiset lähestymistavat koulutusprosessien, oppilaitosten, yhteisöjen ja yritysten muutokseen.

Sisältö

- innovatiivinen opetus kestävän kehityksen koulutuksessa ja sen perusedellytykset
- "Koulutus maailman muuttamiseksi"
- oppijoiden vastuullisen ajattelutavan arviointi
- "Maailman muuttaminen kestävän kehityksen mukaisesti"
- parhaiden käytäntöjen mukainen innovatiivinen kestävän kehityksen, kulutuksen ja tuotannon opettaminen

- ”Innovatiivisten työvälineiden luominen kestävän kehityksen koulutukseen”
- opiskelijoiden ja opettajien innovatiopotentiaalin tunnistaminen
- oppijakeskeinen vastuullisen ajattelutavan opettaminen
- muutokseen motivointi.

Oppimistulokset ja osaaminen:

Osaamisalueet 23, 26, 27, 30, 37 (liite 1):

Oppia tekemään

Kouluttaja pystyy...

- (23) mahdollistamaan eri päätösten ja toimenpiteiden mahdollisten seurausten arvioinnin
- (26) arvioimaan oppimistuloksia muutosten ja saavutusten osalta suhteessa kestävään kehitykseen.

Oppia yhdessäoloon

Kouluttaja kykenee yhteistyöhön, joka...

- (27) sitouttaa aktiivisesti eri sukupolviin, kulttuureihin, paikkoihin ja tieteenaloihin kuuluvat ryhmät
- (30) haastaa kestävämmät käytännöt koulutusjärjestelmissä, myös instituutiotasolla.

Oppia olemaan

Kouluttaja...

- (37) on kriittisesti pohtiva toimija.

Opetus- ja oppimismenetelmät:

- vuorovaikutteiset keskustelut
- ryhmätyöskentely
- strategioiden laatiminen henkilökohtaiseen innovatiiviseen kestävä kehityksen koulutukseen
- vierailukäynnit
- esitykset
- oppimispäiväkirja
- luennot
- ilmiöpohjaisen oppimisen työpaja
- reflektiivinen kävely
- pääpuhuja.

Hyväksytyt suoritukset:

Läsnäolo – 100 % (poikkeustapauksessa 80 %).

Suorituskriteerien täytyminen, läsnäolon perusteella (100 % tai 80 %)

tai

Arvostelukriteerien täytyminen, perusteena vastuullisen ajattelutavan arviointi ProfESus-hankkeessa (”The ProfESus Assessment of a Sustainable Mindset”)

Lähteet

1. Bacigalupo M., Kampylis P., Punie Y., Van den Brande G. (2016). *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Luxembourg: Publication Office of the European Union. 39 s. doi:10.2791/593884
2. *Competencies for ESD (Education for Sustainable Development) teachers*. (tammikuu 2008). Haettu: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/inf.meeting.docs/EGonInd/8mtg/CSCT%20Handbook_Extract.pdf
3. *The Competences in Education for Sustainable Development (Learning for the future: Competences in Education for Sustainable Development)*. (7. huhtikuuta 2011). Haettu: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/ESD_Publications/Competences_Publication.pdf
4. Vare P., Scott W. (2007). Learning for a Change: Exploring the Relationship Between Education and Sustainable Development. *Journal of Education for Sustainable Development*, Vol 1(2), ss. 191–198

Liite 1

Taulukko 1

Kouluttajien osaamisalueet kestävän kehityksen opetuksessa (lähde: UNECE, 2011)

	KOKONAISVALTAINEN NÄKÖKULMA Integroiva ajattelu ja käytäntö	MUUTOKSEN VISIOINTI Menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus	MUUTOKSEN AIKAANSAAMINEN Ihmiset, pedagogiikka ja koulutusjärjestelmät
Oppia tietämään Kouluttaja ymmärtää...	<p>1. järjestelmäajattelun perusteet</p> <p>2. miten luonnon, yhteiskunnan ja talouden järjestelmät toimivat ja miten ne liittyvät toisiinsa</p> <p>3. nykyisen sukupolven keskinäisten suhteiden sekä eri sukupolvien, rikkaiden ja köyhien sekä ihmisten ja luonnon välisten suhteiden riippuvuuden toisistaan</p> <p>4. oman maailmankuvansa ja kulttuuriset ennakkoluulonsa ja pyrkii ymmärtämään muiden maailmankuvaa ja ennakkoluuloja</p> <p>5. kestävien tulevaisuudenkuvien sekä ajattelu-, elin- ja työtapojemme välisen yhteyden</p> <p>6. oman ajattelunsa ja toimintansa suhteessa kestävään kehitykseen</p>	<p>7. kestämättömän kehityksen perussyöt</p> <p>8. että kestävä kehitys on koko ajan kehittyvä käsite</p> <p>9. kiireellisen tarpeen siirtyä kestävämmistä käytännöistä kohti elämänlaadun, oikeudenmukaisuuden, solidaarisuuden ja ympäristön kannalta kestävien ratkaisujen edistämiseen</p> <p>10. ongelmanasettelun, kriittisen pohdinnan, visioinnin ja luovan ajattelun merkityksen suunniteltaessa tulevaisuutta ja muutosta</p> <p>11. yllätyksiin valmistautumisen ja ennalta ehkäisevän asenteen tärkeyden</p> <p>12. tieteellisen näytön merkityksen kestävä kehityksen tukena</p>	<p>13. miksi koulutusjärjestelmiä on muutettava enemmän oppimista tukeviksi</p> <p>14. miksi koulutus- ja oppimistapoja täytyy muuttaa</p> <p>15. miksi on tärkeää valmistaa oppijat kohtaamaan uusia haasteita</p> <p>16. miten tärkeää on perustaa muutos oppijoiden kokemusten varaan</p> <p>17. miten osallistuminen tosielämän ongelmien ratkaisemiseen parantaa oppimistuloksia ja antaa oppijoille vaikutusmahdollisuuksia</p>

	KOKONAISVALTAINEN NÄKÖKULMA Integroiva ajattelu ja käytäntö	MUUTOKSEN VISIOINTI Menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus	MUUTOKSEN AIKAANSAAMINEN Ihmiset, pedagogiikka ja koulutusjärjestelmät
Oppia tekemään Kouluttaja pystyy...	18. luomaan mahdollisuuksia eri tieteenalojen, paikkojen, kulttuurien ja sukupolvien ideoiden sekä kokemusten jakamiseen ilman ennakkoluuloja ja - käsityksiä 19. tarkastelemaan ongelmia, jännitteitä ja konflikteja eri näkökulmista 20. yhdistämään oppijat heidän paikallisiin ja globaaleihin vaikutuspiireihinsä	21. arvioimaan kriittisesti yhteiskunnan muutosprosesseja ja visioimaan kestäväää tulevaisuutta 22. viestimään muutoksen tarpeellisuudesta ja herättämään toivoa 23. mahdollistamaan eri päätösten ja toimenpiteiden mahdollisten seurausten arvioinnin 24. käyttämään luontoa, sosiaalista ja vakiintunutta ympäristöä, myös omaa oppilaitostaan, oppimisen kontekstina ja lähteenä	25. mahdollistamaan osallistavan ja oppijakeskeisen koulutuksen, joka kehittää kriittistä ajattelua ja aktiivista kansalaisuutta 26. arvioimaan oppimistuloksia muutosten ja saavutusten osalta suhteessa kestävään kehitykseen.
Oppia yhdessäoloon Kouluttaja kykenee yhteistyöhön, joka...	27. sitouttaa aktiivisesti eri sukupolviin, kulttuureihin, paikkoihin ja tieteenaloihin kuuluvat ryhmät	28. kehittää kestäväää kehitystä edistäviä uusia maailmankatsomuksia 29. edistää keskustelua tulevaisuuden vaihtoehtoista	30. haastaa kestäväättömät käytännöt koulutusjärjestelmissä, myös instituutiotasolla 31. auttaa oppijoita selventämään omaa ja muiden maailmankuvaa keskustelun avulla ja tunnistamaan vaihtoehtoisten viitekehysten olemassaolo.
Oppia olemaan Kouluttaja...	32. pystyy yhdistämään eri tieteenalat, kulttuurit ja näkökulmat, kuten paikallisväestön tietämyksen ja maailmankuvan	33. on motivoitunut tukemaan muita ihmisiä ja heidän sosiaalista sekä luonnollista ympäristöään paikallisesti ja maailmanlaajuisesti 34. on halukas harkittuun toimintaan myös epävarmoissa tilanteissa	35. on halukas haastamaan kestäväättömien käytäntöjen taustalla olevat käsitykset 36. kykenee olemaan oppimisprosessissa sekä mahdollistaja että osallistuja 37. on kriittisesti pohtiva toimija 38. inspiroi luovuuteen ja innovointiin 39. sitoutuu oppijoihin positiivisia suhteita edistävällä tavalla.

Tekijät ja yhteystiedot

Project leader:

University College for Agrarian and Environmental Pedagogy

Contact person: Mrs Johanna Michenthaler
Address: Angermayergasse 1, A- 1130 Wien
Tel: +43(0)1 877 22 66/12 (office) Email: johanna.michenthaler@agrariumweltpaedagogik.ac.at
www.agrariumweltpaedagogik.ac.at

National contacts:

International Federation for Home Economics
Contact person: Mrs Anne v. Laufenberg-Beermann
Address: Kaiser-Friedrich-Strasse, 13 53113 Bonn
Tel: +49 (0) 228 92 12 59 0 fax: +49 (0) 228 9212592
Email: office@ifhe.org Website: www.ifhe.org

Anne Fox ApS
Contact person: Mrs Anne Fox
Address: Ramtenvej 54 8581 Nimtofte
Tel: +4586398797 Email: annef@annefox.eu Website: www.annefox.eu

CISMe – Cooperativa per l'Innovazione e lo sviluppo del Meridione
Contact person: Ms. Angela Princi
Address: via A. Moro, 52/C 89129 Reggio Calabria
Tel: +39 096553922 Email: a.princi@cisme.it Website: www.cisme.it

Latvijas Lauksaimniecības universitāte
Contact person: Sandra Iriste
Address: Liela iela 2, Jelgava, LV – 3001, Latvia
Tel: +371 630 22584, Fax – +371 630 27238
Email: rektors@lu.lv sandra.irste@gmail.com Website: www.luu.lv

Laurea University of Applied Sciences
Contact person: Sini Temisevä
Address: Ratatie 22, FIN- 01300 Vantaa
Tel: +358 (0)9 8868 7048 Email: sini.temiseva@laurea.fi Website: www.laurea.fi

Sivu 18/18